

34.7 חודשים

מרגע שמוגשת תלונתו של קרבן עיניים למבקר תלונות הנחקרים בשב"כ (מב"ת) יחלפו בממוצע

שנתיים, עשרה חודשים ועשרים ואחד יום עד שתתקבל החלטה בעניינו. חלק מהתיקים מושהים עד לתום הליכים אחרים. חלק מהתיקים בהמתנה אינסופית. כיום מצויים במב"ת **157 תיקים בסטטוס "בירור"**. על הבירור אמון צוות של שלושה אנשים בלבד. **1**

ממוצע טיפול בתלונת עיניים

סגירת חקירה בשב"כ

באחת התלונות על הטרדה מינית, מספרת המתלוננת שהחוקר הניח את ידו על רגלה, אמר לה שהיא יפה מאוד, שהיא כמו הבת שלו, מקרב את פניו אל פניה. בתשובת הממונה על המב"ת נכתב "אין בהתנהלות שכזו...עילה לנקיטה בהליכים משפטיים נגד החוקרים, והיא עולה בקנה אחד עם נהלי שירות הביטחון הכללי" - התיק נסגר מכיוון שהטרדה מינית עולה בקנה אחד עם הנהלים.

עד כה, התנהלה רק חקירה פלילית אחת. **2** בהמלצת מבקרת תלונות הנחקרים בשב"כ. מהנתונים שבידי הוועד, מתוך למעלה מ-1,100 תלונות שהוגשו, עד היום לא הוגש אף לא כתב אישום אחד.

0 כתבי אישום

מ.ו. עבר התעללות קשה, כולל אלימות והשפלה מינית חמורה בעת שהותו כעצור בתחנת משטרה בישראל. **תלונתו הוגשה בדצמבר 2007**. כעבור שנתיים, בדצמבר 2009, נסגר התיק מחוסר ראיות.

11 שנים של עינוי דין

הוועד ביקש לערער על ההחלטה. חומרי החקירה לא הועברו לעיונו, ואחרי דחיות חוזרות ונשנות פנינו לבג"ץ בשנת 2012. בתום הליך ארוך ומפואר שנמשך חמש שנים, **בינואר 2017 בג"ץ הורה למח"ש להעמיד את החוקרים לדין**. רק אז החל הטיפול הנאות בפרשה עגומה זו, שעוד לא הסתיים.

14 בקשות לעיון בחומרי חקירה

רחלי חזרה הביתה מיום לימודים ועברה על פני אזור בו נערכה הפגנה. ללא כל אזהרה הוטחה ארצה בעוצמה מזרם מים עז של מכת"זית. בנוסף לחבלה חמורה בידה, נגרם נזק חמור לעינה ורחלי נאלצה לעבור ניתוח בעין הפגועה.

התיק במח"ש נסגר ללא הסבר או הבהרה. **14 פעמים** הוגשה בקשה לעיון בחומרי החקירה ואיש לא ידע לענות היכן החומרים. ממח"ש הפנו למשמעתי, ממשמעתי לתלונות הציבור, מתלונות הציבור למשפטית, ממשפטית למח"ש וחוזר חלילה. מאוגוסט 2017 ועד למועד הפקת דו"ח זה **טרם אותר תיק החקירה**.

25% מהחקירות - הסתכמו בדין משמעתי ³

מיסם אבו-אלקיעאן יצא להפסקת סיגריה מחוץ למקום העבודה שלו במרכז תל אביב. חבורת שוטרים הטרידה אותו ודרשה שיזדהה. מצלמות האבטחה מתעדות כיצד תשעה שוטרים קפצו על מיסם במכות רצח, עדי ראייה מספרים שהשוטרים יזמו את התקיפה. בכל זאת, מיסם הואשם בתקיפת שוטר - **ואיש מהשוטרים לא הועמד לדין פלילי**. שוטר אחד בלבד יועמד לדין משמעתי - הליך משטרתי פנימי בעל משמעות זניחה, הרחק מעין הציבור, מבלי שנפגע העבירה יזכה לצדק.

11 חודשים של גרירת רגליים

לצורך עריכת חוות דעת רפואית-פסיכולוגית לטובת תלונתו, ביקשו האסיר ע.א. ומייצגיו בוועד אישור לכניסת אנשי בריאות למתקן בו הוחזק. בנובמבר 2015 הוגשה הבקשה הראשונית. בינואר 2016 הוגשה בשנית. ממרץ עד אוגוסט תכתובות אינסופיות ותירוצים שונים מצד הרשויות, ללא מענה מהותי. **במשך 11 חודשים** הבקשות אבדו, סורבו או זכו להתעלמות. רק בעקבות עתירת אסיר בעניין תואמה לבסוף ההערכה.

1700 אסירים מדי יום:

פוסטה

מסכת עינויים

"הפוסטה עצמה היא משאית. בתא הגדול יש כ-26 אסירים ועצירים. הכל ברזל, המושבים - אין ריפוד בכלל. כל הנסיעה יושבים אזוקים ידיים ורגליים. היה לי דיון בבימ"ש שלום ת"א... באמצע הנסיעה ביקש אחד הנוסעים לשירותים. משכו אותו איזה שעה, שעה וחצי, שעתים מאז שביקש. המזגן היה מקולקל, בקיץ רותח, בחורף קפוא. אין גישה למקלחת 3 ימים של נסיעה... **בסוף אותו נוסע השתין על עצמו** ובגלל החום הנורא הכל הסריח ורצינו למות."

"היו לי למעלה מ-400 נסיעות בין המתקנים השונים, 7-8 שעות כשאני כבול בתוך רכב ללא מזון וללא מים וללא אפשרות לגשת לשירותים, עד מצב שאתה נאלץ לעשות צרכים ברכב ולהישפט על כך... **זה פוגע באפשרות לניהול הליך משפטי**". הידעת? בכל יום מועברים בפוסטה כ-1700 אסירים.

44 שעות - המסע הארוך לשומקום

פארס התחיל את מסע העינויים שלו בכלא קציעות שבדרום. היעד הסופי: כלא מגידו, מרחק **שעתיים וחצי ברכב**. הוא הועבר ברכב שנסע מבית סוהר אחד למשנהו (כולל חזרה לנקודת המוצא בקציעות, כ-14 שעות אחרי שיצא ממנה), ללא עצירה למנוחה או שינה רציפה, ללא ארוחות מסודרות או עצירות סדירות לשירותים, ברכב צפוף, במושב מתכת לא מרופד, כשידי ורגליו אזוקות אלו לאלו.

הידעת? ב-44 שעות אפשר לנהוג מתל אביב לברלין.

1 על פי תשובת המב"ת מתאריך 21.5.2018 לבקשת חופש מידע שהוגשה ע"י הוועד נגד עינויים והתנועה לחופש המידע
2 על פי תשובת המב"ת מתאריך 21.5.2018 לבקשת חופש מידע שהוגשה ע"י הוועד נגד עינויים והתנועה לחופש המידע
3 דו"ח סיכום שנת 2017 של המחלקה לחקירות שוטרים

מניעת שינה

מניעת שינה היא שיטת עינויים קשה וחמורה שלא משאירה סימנים אבל גורמת נזק פיזיולוגי ונפשי חמור מאוד. קשה אף יותר לכמת אותה – הנחקר מבודד מהעולם החיצון, לפעמים ללא יכולת לאמוד שעות או ימים. נתוני התייעוד של השב"כ נוטים להיות חסרים ואין מעקב אחר הנעשה במתקן השב"כ מחוץ לחדר החקירות. חקירות כאלה עשויות להמשך שבועות ארוכים, כשהארוכה ביותר שהובאה לידיעת הוועד נמשכה 51 ימים במהלכם הנחקר היה שרוי 24/7 תחת תאורה חזקה ובתנאי קור קיצוניים.

"איימו עליי שאם לא אודה במיוחד לי הם יהרגו את בני משפחתי, בעיקר את ילדיי ואשתי..." מ.ח.
 "איימו שיעצרו את אבי, שיהרסו את ביתנו, שייקחו את אישורי העבודה של אחיי... איימו במעצר אחותי... ובפירוק משפחתי." ר.ע.
 "החוקר מסר שעליי להודות כדי לקבל עונש פחות משנה, ואם לא תודה לא תראה יותר את משפחתך ולא תראה עו"ד ותמשיך להישאר כאן... אם לא תודה, לא תראה יותר את אמא."
 א.ג. (קטין בזמן חקירתו)

איומים

כיפופי איברים

כיפופי איברים ותנוחות לחץ הן שיטות עינויים פיזיים שלא משאירות סימנים או עדויות. המעונה מוחזק בתנוחה לא טבעית המפעילה לחץ כבד על השרירים ומכופפת את האיברים והמפרקים בזוויות לא אנושיות.
 א.ק. מספר על שיטת ה"בננה": "רגליי אזוקות לרגלי הכסא, ידיי אזוקות לאחור, אבל הגב שלי לא לכיוון גב הכסא. נהגו לדחוף את גבי לאחור. הגב מכופף, הלחץ על שרירי הקיבה ועל השרירים הקדמיים. החזיקו אותי בתנוחה זו כחצי שעה בערך. חשתי בכאבי תופת בלתי מתוארים. לאחר מכן לא הצלחתי לעמוד על רגליי." א.ק.

"בתחילת החקירה היה רק אלימות: תקיפות, אגרופים, סטירות – לגב, לרגליים ולכל חלקי גופי. אחר כך, כשראו שהם לא מקבלים את מה שהם רוצים, התחילו בחקירה יותר אגרסיבית." מ.ע.
 "שלושה חוקרים עומדים מולי, שניים לצדי. זה שלצדי בעט בי בברכו לשריר הירך הקדמי, ואז הייתי מתקפל לרצפה, ואז חוקר אחר נעמד מולי והרים אותי מפטמותי עוד פעם... זה חזר על עצמו כמה וכמה פעמים, לפחות שש." א.ק.
 "החוקרים היכו אותי בפנים, בצד הימני... הרגשתי שבטטו בי באמצעות חפץ חד, ירד לי הרבה דם מהפה ומהשיניים" א.א.

לא אחת נעשה שימוש בבני משפחת העצורים על מנת להפעיל עליהם לחץ נפשי. אשתו של א.א. נעצרה מבלי שפשעה, ובמהלך אחת החקירות חשפו בפניו כי היא עצורה. החוקרים האשימו אותו שהוא זה שגרם למעצרה, ושאלו יודה – תשחרר.
 זה לא מקרה בודד:
 "כל הזמן איימו עלי שאם לא אודה... ימנעו מאמי ואחותי, שמקבלות טיפולים רפואיים לצאת לגדה המערבית ולקבל טיפול." מ.ח.
 "איימו שיעצרו את אבי, שיהרסו את ביתנו, שייקחו את אישורי העבודה של אחיי ואכן ביטלו להם את אישורי העבודה בהתנחלויות ועכשיו אין להם היתרים." ר.ע.

ש. נעצרה במעבר שגרתי במחסום, מבלי שהיו חשדות ספציפיים תלויים נגדה. החקירה שלה ארכה ימים ארוכים, מבלי שהובהר לה באף שלב מה מטרת החקירה, וכללה איומים מיניים, מילוליים ופיזיים. "[החוקר] ישב ממש קרוב והתחיל לצעוק... ניסיתי להרחיק את ראשי שלא יגע בי, ואז הוא שם את הירך שלו, הניח אותה על הירך שלי... פחדתי, התקשיתי לנשום...".
 התיק נגד החוקרים נסגר ללא חקירה.

"ביקשתי לגשת לשירותים כשהייתי במחנה, לא הסכימו. חזרתי על בקשתי כמה וכמה פעמים, לא ענו ולפעמים שאלו אותי 'למה את צריכה שירותים?'... נהגו לקחת אותי לחקירה מ-10 בבוקר, נהגו להחזיר אותי ב-7 בערב... החוקר לא הרשה לי לצאת יותר מפעם למרות שביקשתי... נאלצתי להתאפק כדי לנצל את הפעם היחידה שהוא הרשה לי להשתמש בשירותים." ר.ע.

השפלה/ תקיפה מינית

מניעת שימוש בשירותים

